

zoozeer gehecht hadden. Opener en directer, onbevangener sprekend van menschenhart tot menschenhart....

Moeilijke groei, nimmer eindend geworstel....

Kijk me daar nu die grappig ijdele Reelink, aan den overkant van hun tafeltje, weer eens lustig en gewichtig zitten te redeneeren! Zijn blonde wenkbrauwen gingen beteekenisvol op-en-neer — acteurs op zichzelf — zijn blauwe oogen koel-glansden van zelfbehaaglijk idealisme. Men zag het hem aan, dat de toekomst aan hem was. Waar had hij het over? Aha, de internationale! Iets ontzaglijks en voortaan onomstootelijks, die broederbond der arbeiders, al-over de wereld. Oorlog werd op zoo'n manier onmogelijk, de klassesrijd de eenige die voorloopig nog onvermijdelijk bleef, totdat — wie weet hoe spoedig al! — de zoogenaamde middenstanden totaal verproletariseerd zouden zijn, alleen nog de kleine groep groot-kapitalisten staan zou tegenover de arbeidende en verdrukte massa. Vereenzaamde roofburchten als die der Middeleeuwen. Dan was de beslissing nabij. En de eindlijke vrijheid!

„Oorlog onmogelijk?” bromde Bachtman, de beeldhouwer, even tillend zijn houten pijpje uit zijn dikken ronden kop, „ik help het je wenschen, hoor, maar ik twijfel er nog wel wat aan. Ik was van de zomer in de Elzas en heb er nog al veel met arbeiders te doen gehad — ook met socialistische.... Maarre.... 'k mot je zeggen, de wrok tegen Duitschland leek me daar nog wel zoo sterk als het internationaal socialisme. En het zou me volstrekt niet verbazen.... als vroeg of laat....”

„Onzin!” Eenigszins botaf en uit de hoogte viel Vechtel hem in de rede. „De moderne vorderingen op 't gebied van moordtuig, en van verkeer trouwens, ontwikkelen zich zóó snel, dat daardoor alleen al binnen enkele jaren een.... een europeesche oorlog ten minste iets onmogelijks zal zijn geworden.”

„En wij zouden het ook immers niet meer dulden,” riep Reelink uit. En herhaalde met gewicht en klem: „Wij zullen het eenvoudig niet dulden. De georganiseerde arbeider vecht niet meer tegen zijn buitenlandsche kameraad.”

Hoogland glimlachte. Hij stond plotseling op. „Kom, 'k ga na' huis”. En tot Mantringa, die in zijn buurt woonde: „Jij gaat mee zoover?” „All right!”

Het was gaan regenen. Gebogen stappend over 't glimmerig plaveisel, terwijl de nu kil-natte windvlagen hen deden huiveren, praatten en lachten de vrienden toch samen nog door. Over Reelink — wat die toch bazelen kon! Een beste kerel overigens, geestig en intelligent journalist, maar van de soort socialistische dwepers, die het maatschappelijk idealisme en de moreele verontwaardiging in pacht meenden te hebben. Grappig, maar verbazend tevens, die naïeve overtuiging, dat de arbeidersbeweging